

Verslag Zoom-platformbijeenkomst over Reversed Mission van Connecting Churches, 24-9-2020

Aanwezig: Frank Dijkstra (voorzitter), Arnold van Heusden, Kees van der Wilden, Henk Medema, Matthijs Laan, Ola Asubiaro, Jonathan Westerkamp, Dirk Frans, Wiebe van Horssen, Madelon Grant, Karel Jungheim, Tjerk van Dijk, Karin de Schipper, Andrea van Dijk, Maarten Atsma, Arco de Leede, Nissi Tjhin, Herman Bouma, Joke van Heusden

Inleiding

Frank Dijkstra heet iedereen welkom. Hij legt uit dat van deze digitale bijeenkomst een opname wordt gemaakt. Wie niet in beeld wil komen, kan zijn camera uitzetten en eventueel ook zijn naam wijzigen. Alle deelnemers – en René de Reuver - krijgen de opname toegestuurd, verder wordt de opname niet verspreid. Ook ontvangt ieder een kort verslag, om dingen even snel na te kunnen zien.

Verder wijst Frank op de mogelijkheid om, als je tussentijds vragen of opmerkingen hebt, de chatfunctie te gebruiken. Kees van der Wilden kijkt hier regelmatig naar, zodat we toch een interactief programma kunnen hebben.

Verder vraagt Frank nog aandacht voor een aantal webinars, die a.s. zaterdag starten, vanwege de lancering van het boek “Lente in de kerk”, waar ook aandacht voor migranten wordt gegeven. Kijk daarvoor even naar de link: www.wwig.nl/lenteindekerk.

Voorstelronde

In een paar zinnen stelt iedereen zich voor en vertelt wat zijn of haar betrokkenheid is bij (de verbinding van/met) migrantenkerken.

Frank vertelt over het ontstaan van Connecting Churches (CC), ruim 10 jaar geleden, vanuit Arnold's verlangen om meer bekendheid te geven aan, en verbinding te zoeken met, christenmigranten in Nederland.

Arnold zelf vertelt hoe hij tijdens zijn werk voor de Evangelische Alliantie doordrongen is van het geschenk van de komst van zoveel migranten-christenen naar Nederland, waar de gevestigde kerken alleen nog maar krimpen. Dat God daar een doel mee heeft en dat we daaraan mee mogen werken.

Reversed Mission gaat van start: Ca. 5 kerkenparen, een autochtone Nederlandse kerk en een migrantengemeente in een wijk, stad of dorp aan elkaar koppelen om van elkaar te leren, elkaar te ontmoeten, elkaar te laten enthousiasmeren. Dat gaat niet vanzelf en soms kan het een heel moeizaam onderwerp zijn dat aan de orde is. Daarom wil dit project aan een kerkenpaar ook een coach verbinden, die thuis is in beide culturen en talen en die kan zorgen dat ook de eventuele pijnpunten of tegenstrijdige visies de verbinding niet kunnen stoppen.

We willen beginnen met ca. 5 kerkenparen en daar ervaringen opdoen, lessen leren wat wel en wat niet kan. Elk van die kerkenparen zal zijn eigen karakter en onderwerpen voor verbinding hebben – maatwerk! De coaches worden getraind, de leerpunten worden vastgelegd en we hopen dat door de verhalen van de deelnemende gemeenten het verlangen naar verbinding tussen gemeenten kan worden gewekt, waardoor 'twinning' professioneel kan worden opgevangen en begeleid.

Arnold vertelt hoe Connecting Churches in eerste instantie de plannen voor de start van Reversed Mission heeft moeten uitstellen, in afwachting van een eind aan de lockdown.

De voorbereidingen voor Reversed Mission zijn wel doorgegaan. Er zijn inmiddels 3 personen als coach aangesteld; Met ongeveer 10 andere personen zijn contacten over een mogelijke wens –vanuit CC of vanuit de persoon zelf – voor een mogelijke rol als coach. De financiering voor het plan is rond. Er zijn

contacten met gemeenten van Mijdrecht tot Maastricht, van Drachten tot Dordrecht; zowel met PKN gemeenten als met evangelische gemeenten, Baptistengemeenten, Pinksterkerken, Christelijke Gereformeerde en Nederlands Gereformeerde kerken én met een flink aantal migrantenkerken van verschillende continenten, talen en kerkelijke richtingen. Elke kerk heeft zijn eigen verhaal en ook de koppeling zal bij elk kerkenpaar helemaal op maat gesneden worden.

We zijn nu toe aan het daadwerkelijke koppelen van gemeenten. Dat zal mogelijk in eerste instantie ook via Zoom moeten gebeuren, omdat fysiek samenkomen nog altijd problematisch en risicovol is.

Vanwege Corona heeft CC zich ondertussen ook op andere terreinen ontplooid:

1. Er is een brief rondgestuurd aan zo'n 800 adressen van o.a. voorgangers en ambtsdragers in heel het land met de vraag of zij – liefst ook tijdens de kerkdiensten - willen bidden met en voor migrantenkerken. Daarin worden specifieke noden van de migrantenkerken als gebedsonderwerp genoemd. Dus niet de bekende vragen naar: geld, huisvesting, en diaconaal werk, maar juist geestelijke vragen, een tandje dieper dus.
Om dergelijke vragen op het spoor te komen, nemen wij met een aantal migrantenkerken contact op, maar ook andersom worden NL kerken gevraagd om gebedspunten, zodat de vragen in evenwicht zijn.
2. Frank kwam met het idee om lokale predikanten aan elkaar te verbinden. Ook zij hebben elkaar wat te bieden. Zo zaten de autochtone NL gemeenten te prutsen met hun laptops, beamers en microfoons, terwijl de migrantengemeenten veelal al jaren met digitale media werken.

Karin de Schipper stelt een vraag over de gebedspunten. Ze vindt het een goed idee en vraagt: "Heb je eraan gedacht dat je die gebedspunten ook als aanleiding kunt zien om een verbinding te zoeken met een andere kerkelijke gemeente? "

* Dat nemen wij mee. Tot nu toe heeft Frank weinig reacties ontvangen, maar als er reacties komen waarmee we aan de slag kunnen, zal hij die kans zeker aangrijpen. Dank!

Kees van der Wilden stelt zichzelf voor. Hij heeft gewerkt in Kenia, is directeur geweest van de Evangelische Zendingsalliantie (inmiddels gefuseerd met de Evangelische Alliantie) en kent Arnold uit die tijd. Daarna één van de directeurs van de World Evangelical Alliance, Mission Commission, nu adviseur en begeleider, coach en mentor en sinds kort ook betrokken bij Connecting Churches.

Iemand zei tijdens de voorstelronde: Ik lijd aan het gebrek aan eenheid. Dat herkent Kees, een tekort aan eenheid in verscheidenheid in de wereldkerk.

Hij noemt de bijbelverzen: Johannes 15:9 en Johannes 15:12.

Zijn ervaringen tot nu toe kunnen worden gekwalificeerd als:

- complex: grote verschillen, ontbreken van structuren, hiërarchische relaties...
- uniek
- verrassend, zowel overeenkomsten als verschillen, maar ook wederkerigheid
- er gaan verhalen....
- goed idee, maar... (waar beginnen we, hoe lang, ongeduld: wanneer resultaat, etc)
- passie, hoop, wanhoop, vreugde en vieren.

Nu is hij bezig met de training voor coaches, die in eerste instantie in mei gepland was, maar nu op 14/11 gehouden zal worden. Samen met Madelon bereidt hij deze trainingsdag voor. Mogelijk gebeurt dit via Zoom, maar indien mogelijk fysiek. De training is bedoeld voor mensen, die als coach kerkenparen willen gaan begeleiden, maar ook voor mensen die zich afvragen of dit iets voor hen is.

Bij de Zoom-bijeenkomst zullen ook interactieve onderdelen zijn. Indien gewenst kan de coaching in het Engels gehouden worden.

Reageren kan naar info@connectingchurches.nl

Frank sluit af met de mededeling, dat Kees een aantal taken van Arnold zal overnemen.

Na de 10 minuten pauze voor koffie geeft Frank het woord aan Wiebe van Horsssen.

Wiebe vertelt eerst kort over zijn werk in Mozambique, Malawi en Zuid-Afrika voor de organisatie Novo Rebento. Hier heeft hij ook gewerkt met het Umoja-programma, waarbij één missie alles samenbrengt: diaconaal, theologisch, pedagogisch etc.

Sinds twee jaar is hij met zijn gezin weer terug in Nederland, maar werkt nog altijd parttime voor deze zendingsorganisatie. Daarnaast werkt hij voor MissieDordt. Over het werk dat hij in Dordrecht heeft opgezet, vertelt hij aan de hand van de volgende powerpoint:

The slide features a red and white flag on the left and the MissieDordt logo at the top center. The title 'Persoonlijk' is in red. Below it, the name 'Wiebe van Horsssen' is listed with two bullet points: 'Novo Rebento' and 'Missie Dordt'. There are two photographs: one of a group of people and another of people sitting on the ground in an outdoor setting.

MISSIE DORDT

Persoonlijk

Wiebe van Horsssen

- Novo Rebento
- Missie Dordt

Goed nieuws voor de stad

The slide features a red and white flag on the left and the MissieDordt logo at the top center. The title 'Missie Dordt' is in red. Below it, the text 'Stadsbreed missionair netwerk' is followed by two bullet points: 'Samen (verbinden, ondersteunen en stimuleren)' and 'Goed nieuw voor de stad (integrale missie)'. Under the heading 'Activiteiten', there are four bullet points: 'Ontmoeting, afstemming, gebed (samen)', 'Toerusting in missionair-diaconaal werk (cursussen)', 'Diaconale en missionaire initiatieven (zijn en verkondigen)', and 'Evenementen (zichtbaar aanwezig)'.

MISSIE DORDT

Missie Dordt

Stadsbreed missionair netwerk

- Samen (verbinden, ondersteunen en stimuleren)
- Goed nieuw voor de stad (integrale missie)

Activiteiten

- Ontmoeting, afstemming, gebed (samen)
- Toerusting in missionair-diaconaal werk (cursussen)
- Diaconale en missionaire initiatieven (zijn en verkondigen)
- Evenementen (zichtbaar aanwezig)

Goed nieuws voor de stad

Samen met God en de kerken

Kerncijfers

- Meer dan **65** kerken en gemeenten in Dordrecht
- **27** deelnemende kerken en gemeenten (leden)
- Circa **35** samenwerkende kerken (sympathisanten)
- Waarvan circa **10** internationale kerken

Goed nieuws voor de stad

Internationale kerken

Voorbeelden

- Casa de Oracion (Spaanstalig)
- Christ Family Chapel International (Afrikaans)
- Christengemeente op de Rots (Gemengd)
- Eglise Wallone Dordrecht-Breda (Franstalig)
- Filipino Catholic Chaplaincy Drechtsteden (Filipijs)
- Gereja Bethel Indonesia (Indonesisch)
- New Song Church (Antiliaans)
- Ruach Ministries (Gemengd)
- Vietnamese Protestantse Kerk (Vietnamees)
- Zevende-dags Adventisten (Gemengd)

Goed nieuws voor de stad

Aanpak

Werkwijze

- Persoonlijk benaderen (*relationeel*)
- Persoonlijk uitnodigen (*bijeenkomsten*)
- Persoonlijk betrekken (*verbinding*)
- Persoonlijk **samen**werken (*initiatieven*)

Yvette Crentsil

Samen met kerken
en lokale gemeenten

MISSIE DORDT

Samenwerken

Voorbeeld: Week van Gebed

Goed nieuws voor de stad

MISSIE DORDT

Samenwerken

Praktijkvoorbeelden

- The Passion (Flashmob CFCI)
- Week tegen eenzaamheid (Maaltijd FCCD)
- Week van gebed (avonden, slotavond CFCI)
- Marktkraamevangelisatie (Casa de Oracion)
- Jongerenwerk YfC (pakketten CFCI)
- Huisvesting (Casa Oracion, New Song)
- Overleg B&W Gemeente Dordt (diverse)
- Enz.

Goed nieuws voor de stad

MISSIE DORDT

Ervaring

Leerpunten

- Relatieel (i.p.v. afstandelijk)
- Organisch (i.p.v. formeel)
- Praktisch (i.p.v. theoretisch)
- Spontaan (i.p.v. georganiseerd)
- Integraal (i.p.v. gefragmenteerd)

“Als je snel wilt gaan, ga alleen. Als je ver wilt komen, ga samen.”

Goed nieuws voor de stad

Vragen:

Hoe groot zijn de migrantengemeenten zijn, die aangesloten zijn bij MissieDordt.

“Dat loopt uiteen van 10 à 20 tot 60 à 80 personen, gemiddeld zijn er ca. 20-25 leden.”

Hoe zorg je ervoor dat een zo kleine gemeente die wil samenwerken, zich niet snel “ondergesneeuwd” voelt bij samenwerking met een soms veel grotere autochtone kerk?

“De kracht ligt in de dynamiek en de betrokkenheid van de leden. Gelijkwaardigheid is heel belangrijk! Daarom ook is de vertegenwoordiging in het bestuur of in commissies van MissieDordt van groot belang.

Ook heeft een migrantenkerk eens een avond als ‘host’ opgetreden, waarbij de autochtone kerken te gast waren. Dat creëert gelijkwaardigheid!”

Hoe zie je als “witte” kerk, dat een migrantenkerk iets te bieden heeft?

“Denk maar eens aan: De intensiteit van het gebed met lichaam en ziel, het relationele aspect, de warmte, gezamenlijkheid, gastvrijheid, focus op de kern en het vormen van één gemeenschap. Nederlandse christenen kunnen wel héél erg kritisch zijn en kijken naar de dingen die **niet** goed gaan in plaats van de verbinding te zoeken. Nederlandse kerken kijken pragmatisch naar anderen: werkt het allemaal goed?”

Zijn er ook PKN-gemeenten betrokken bij dit werk?

“Ja, er zijn verschillende PKN-kerken aangesloten bij MissieDordt. Iedere kerk kan meedoen bij de initiatieven die MissieDordt neemt, ook kerken die (nog) niet officieel aangesloten zijn bij de organisatie.”

Zijn er ook kerken van vluchtelingen in Dordrecht? Farsi-sprekend, Eritrees, Syrisch, vanuit de vluchtelingenstroom die, ook al jaren geleden, naar Nederland is gekomen?

“Hiervan is bij Wiebe niet veel bekend. Dirk Frans vult aan: Er is een Farsi-sprekende ICF-gemeente in Papendrecht. Hij heeft nooit gehoord over een kerk vanuit de Tamil-gemeenschap.”

Frank dankt Wiebe voor zijn inspirerende en heldere verhaal met de vele praktische punten die we meenemen.

Dr. René De Reuver, scriba van de Protestantse Kerk, is de laatste spreker. Hij kon niet zelf aanwezig zijn bij deze bijeenkomst, daarom heeft Frank een interview met hem opgenomen, dat ca. 20 minuten duurt.

René de Reuver heeft als predikant in Sebaldeburen (Groningen), Boskoop en Den Haag gestaan. In Den Haag heeft hij gewerkt met migranten in de wijk Moerwijk, één van de meest kwetsbare wijken van Den Haag, met veelal slechte en goedkope woningen. Er wonen evenveel christen-migrantengemeenten als moslims, uit diverse delen van de wereld. Dat was een eye-opener.

Het kerkgebouw in deze wijk werd gedeeld met een migrantengemeente. In eerste instantie ging het alleen om huur en was er verder geen contact tussen beide gemeenten. Wel werd er een inhoudelijke band opgebouwd met een Indonesische kerk. Soms werden ook gezamenlijke diensten gehouden. Inmiddels zijn er gezamenlijke activiteiten als een bijbelkring en een pioniersplek waarin migranten-christenen meedoen. Ook waren er contacten met de franstalige Église Évangélique de la Haye uit Zaïre/Congo; hun voorganger werkte – naast zijn werk in de gemeente - in de fabriek en werd bestuurder bij de CHE. Hij heeft onderzoek gedaan naar hoe je elkaar wederzijds kunt versterken. Daarvoor zijn van belang:

1. Dat voorgangers het goed met elkaar kunnen vinden en elkaar respecteren
2. Samen zoeken naar terreinen waarop je dingen samen kunt doen, in wederkerigheid
3. Zet je gezamenlijk in voor de wijk

René is nu dus **scriba** van de landelijke Protestantse Kerk. Dat betekent dat hij dominee is voor het geheel van de kerk. Hij is door de landelijke synode beroepen voor de inhoudelijke kant van de kerk, zowel intern als naar buiten toe. De dienstorganisatie voert het beleid uit dat door de synode wordt vastgesteld. Zo is ook de visienota tot stand gekomen. Die heeft René – samen met een aantal anderen – geschreven. Daarin wordt ook gesproken over het beleid t.a.v. christenmigranten.

Genade is de grondtoon waar je vanuit leeft, voor jezelf, voor de kerk, voor de toekomst. Eén van de grote geschenken die God ons gegeven heeft, is **de komst van 1.000.000 christenen**, die vanuit het buitenland naar Nederland gekomen zijn. Dat zijn bijna net zoveel christenen als het aantal leden van de Protestantse Kerk. Veel Nederlandse christenen zijn minder betrokken dan de christenmigranten. De Nederlandse samenleving bestaat niet alleen uit christenen van de bekende kerkelijke achtergronden, maar wordt mede gevormd door veelkleurige kerken. Samen moeten we werken aan eenheid, over kerkmuren en culturen heen, aan één grote gemeenschap. Kinderen van één Vader. Er is veel genade nodig om hier vooruitgang te boeken.

Vraag van Frank: Als je dit zo schrijft, wat is dan je visie voor de toekomst, zeg over 10 of 20 jaar?

Antwoord: Vanuit de opgedane ervaring in Den Haag: dromen van collegiale, maar ook persoonlijke contacten via voorgangers, burens, medechristenen, dorpsgenoten etc. Samen zeggen: waar zouden wij nu voor, en met, onze verschillende geloofsgemeenschappen iets kunnen doen? Ook voor de wijk? Samen vieren: hoe? Hoe kun je contact leggen en niet langer vreemden zijn voor elkaar, maar relatie zoeken, elkaar meer begrijpen, een netwerk opbouwen? Wat kunnen we gezamenlijk **doen**?

Denk aan bijvoorbeeld oppassen bij anderen thuis, een bijbelkring vanuit twee verschillende culturen, taallessen. Met dergelijke acties kun je vooroordelen doorbreken, beeldvorming veranderen. Leren van het enthousiasme van migranten-christenen.

Of je moet streven naar één kerk weet ik niet... ieder heeft zijn eigen context en achtergrond. Het verlangen naar eenheid bestaat, maar in de praktijk gebeurt er nog niet veel en samenwerking mislukt ook vaak. Veel plaatselijke kerken onderschrijven dat het zou moeten gebeuren, maar in de praktijk is er nog weinig concreets bereikt.

Migrant-christenen: Wij hebben één woord, maar het is een veelkleurige groep kerken, uit alle werelddelen, met een enorme diversiteit. Er zijn grote culturele en politieke verschillen. Dat stelt de vraag aan ons hoe open wij staan voor andere inzichten, onder andere t.a.v. theologische ontwikkelingen. Standpunten kunnen heel ver uit elkaar liggen. Ook samen vieren kan heel moeilijk zijn: te langdurig, te luidruchtig etc. Wij kunnen daar heel kritisch op zijn.

Frank: Dat is het doel van Reversed Mission. Laten wij daar begeleiding bij geven: wat kunnen wij beter wel doen en wat beter nalaten, hoe gaan we om met teleurstelling, wat verwachten wij bij verlenen van onderdak? Zijn onze dromen en verlangens voldoende om wederzijds over die ongemakken heen te stappen?

Antwoord: blijf die vragen stellen. Wij hebben eigenlijk wel genoeg aan onszelf... Maar we moeten de vragen blijven stellen en ook op zoek gaan naar andere Nederlandse- en migrantenkerken. Zoek de oecumene. Daar zijn je naasten, je broeders en zusters. De migranten-christenen zijn door God op onze weg geplaatst.

Wij gaan in de komende periode extra investeren in het opbouwen van die wederzijdse relaties. Mogen migrantenkerken ons ook bevragen over ons koloniale verleden? Blijven wij de liederen zingen die hen kwetsen? Dat gesprek met elkaar aan te gaan is heel fundamenteel. Dat hoort bij leven uit genade. Als je als gemeente in de samenleving bruggen kunt slaan, dan doe je als kerk ook iets goeds. Wij delen een gezamenlijk verleden.

Als reactie op dit verhaal zegt Arnold: De verbinding wordt in het kleine verband concreet. Er zijn al eerder een paar visienota's door de PKN geschreven, waarin de komst van migranten naar Nederland als kans genoemd werd, maar dat werd niet uitgewerkt in landelijk beleid – dat moesten de plaatselijke kerken maar oppakken. Dat is ook waar René de Reuver over spreekt: de praktijk in Moerwijk in Den Haag, waar hij werkte.

De laatste jaren is er een nieuwe ontwikkeling gaande. Er zijn nieuwe mensen aangesteld, onder andere Shadi Haddad die een paar jaar geleden uit Syrië naar Nederland is gevlucht. Lees zijn verhaal op de site: <https://www.kerkinactie.nl/actueel/2020/05/een-gezicht-van-licht>

Verbinding tussen autochtone- en migrantengemeenten moet lokaal concreet worden, juist ook omdat migrantengemeenten vaak uitsluitend plaatselijke organisaties zijn. Dan kun je acties niet landelijk opzetten.

Vragen:

Tijdens een CCME-vergadering afgelopen dinsdag noemde één van de presentatoren juist de transnationale verbanden van internationale kerken. Wij hebben het over plaatselijk en landelijk, maar onder andere door Corona zijn de internationale verbanden van de kerken sterker geworden. Daar zou de PKN zich ook toe kunnen verhouden.

Karel Jungheim antwoordt: Daar noem je nogal wat. Internationale kerken waren ook al vóór Corona erg thuis op internet-gebied. Ook: de PKN is een nationale kerk, zonder internationale verbindingen...

In zijn eigen woonplaats is Karel contactpersoon voor een Eritrese gemeente. Daar ziet hij een grote behoefte aan fysiek contact.

Connecting Churches werkt met, maar ook: zoekt naar, koppels van een witte en een migrantenkerk. Als je in jouw eigen omgeving kerken kent die geïnteresseerd (zouden kunnen) zijn om met een andere gemeente het contact te verdiepen, van elkaar te leren en elkaar verder te helpen, wil je die dan aan ons doorgeven? Dat kan via: info@connectingchurches.nl

Hetzelfde geldt voor coaches: wij hebben een aantal coaches en zijn in contact met een aantal potentiële coaches, maar als je mensen kent die hier geschikt voor zijn, bekend zijn met een bepaalde taal en cultuur, geef dan s.v.p. ook van die persoon de naam en de adresgegevens door, met mogelijk de informatie over taal, land e.d. Ook hier kan gebruik gemaakt worden van: info@connectingchurches.nl

Driebergen, 28 september 2020

Joke van Heusden